

ОСИГУРУВАЊЕ

СПИСАНИЕ ЗА ТЕОРИЈА И ПРАКСА ВО ОСИГУРУВАЊЕТО

СРЕЌНИ НОВОГОДИШНИ И БОЖИЌНИ ПРАЗНИЦИ

ИНТЕРВЈУ

Сунил Вјас

**ТРЕБА ДА СЕ ПОДИГНЕ СВЕСТА ЗА
КОРИСТА ОД ОСИГУРУВАЊЕ**

Тема на бројот

**НЕОСИГУРАНИТЕ ВОЗИЛА –
ИНСТИТУЦИОНАЛЕН И БИЗНИС ПРОБЛЕМ**

5

НАЦИОНАЛНО БИРО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ МАКЕДОНИЈА

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ ЖИВОТ

10 години

10 ПРИЧИНИ ЗОШТО КРОАЦИЈА ЖИВОТНО ОСИГУРУВАЊЕ:

1. Сигурен облик на штедење со истовремено осигурување;
2. Средствата кои ги вложувате се повратни по истекот на осигурувањето, **дополнително зголемени за припишана добивка** која ја припишува Кроација Осигурување – Живот;
3. Лидер на пазарот за животно осигурување и прва лиценцирана компанија за животно осигурување во Р. Македонија;
4. Компанијата во 2015 година ќе исплати осигурени суми за доживување кон своите први осигуреници во износ од половина милион евра;
5. Можност за подигнување на заем без жиранти во рок од 24 часа од поднесување на документација;
6. Воспоставен систем за управување согласно стандардот за квалитет ISO 9001:2008 - првата осигурителна компанија во Р. Македонија која е ISO сертифицирана;
7. Брз, квалитетен и праведен систем на решавање на штети;
8. Кроација наградни програми и дополнителни бенефити за секој осигуреник;
9. Супериорен систем за грижа на корисници;
10. Функционални апликации за on line плаќање и следење на состојбата на полисите.

**НИЕ ЗНАЕМЕ ДА ЈА ОПРАВДАМЕ ВАШАТА ДОВЕРБА –
ВИЕ ЗНАЕТЕ ДА ЈА ДОНЕСЕТЕ ВИСТИНСКАТА ОДЛУКА!**

Од уредникоѝ

Мали ѝари - јолем ризик

Убаво е да сме задоволни од овојгодишните резултати во работењето, ојтимистички во очекување на добри резултати за следната година, да осознаеме каде сме во однос на светската скала на осигурувањето, претставаена од познавачи на светската осигурителна индустрија. Но, кои се актуелните проблеми што се повлекуваат со години и не ставаат на врвот на некоја листа на неорганизирани, неактивни? Тоа се огромниот број на неосигурени возила што се движат по македонските патишта.

Во поилавајќа на разноразни законски решенија од сите области, на кои често привараме со право или не, дека се недоречени и нелогични, законската регулатива за заштитата на жртвите во сообраќајот е одamna, воспоставена и прецизна. Никој не може да не добие право на надомест на иштета како невина жртва во сообраќајот. Но, кој ти ѝлаќа тие надоместници

Секако, друштвата за осигурување кои прибираат премии за осигурување. И тоа е во ред.

Но, друштвата за осигурување законски се обврзани да ѝлаќаат и која не зеле премии! Тојаш од каде средствва за да се покријат издатоци за нешто што е ѝојрошено, а не е ѝлаќено?

Премиијата се золемува и ѝлаќаме сите ние кои редовно ти извршуваме законските обврски и редовно ти осигуруваме своите возила. Во Гарантниот фонд ѝостојано мора да има износ од 3 милиони евра! Друштвата за осигурување мораат да имаат вработени за сироведување на процедуриите за наплата на рејрес.

Кој уште?

Државниот буџет е "покрајок" за износот на законски утврдениите ѝакси за користијење на возила, за анјажирање на вработени во акциите за оштетување на неосигурени возила. Значи, ѝовторно ние кои редовно ти извршуваме своите обврски.

Се проценува дека над триесетина илјади возила не се осигурени ѝовеќе од една година, а со "купувачије на време" со одложување на осигурувањето на месец, два, три, се доаѓа до еден навистина страшен ѝодатоќ. Замислете дека 78 илјади возила се движат по ѝпатниците на неосигурени и можеби неспирани! Ако секое сѝошто ѝакво возило најрави незгода тоа се 780!

Сите иштети што ќе се ислатајат преку Гарантниот фонд имаат основа за рејрес! Рејрес ѝак друштвата за осигурување бараат и од тие што не ти ѝочитувалат ѝроисциите ѝа возеле ѝод алкохол, без дозвола. Износцие се бараат вонсудски или судски. Тојаш настипајуваат ѝејријатни сѝуауации од иштетој на "не сум виновен", "намалете ѝо барањето", "не беше ѝолку ѝовреден", "не беше ѝијан", "ми истече дозволатата ама јас сум добар возач", "јас сум социјален случај"...

Се на се - за мали "заштѝедени" ѝари, ѝолема обврска што може да ѝа зајорчи животој на целошто семејство. Поради тоа сите активности што ти ѝрави и ќе ти ѝрави. Националниот биро за осигурување, со друштвата за осигурување и секако Министерството за внатрешни работи, се во ѝнтерес на сите граѓани. И на жртвите и на виновните!

Мирјана Пој Талеска

Издавач

Национално биро за осигурување - Македонија

За издавачот

м-р Трајче Латиновски

Адреса

ул. „Митрополит Теодосиј Голанов“, бр. 28/3, Скопје
тел: 02 / 3136-172
е-пошта: nibm@nibm.mk
www.nibm.mk

Издавачки совет

м-р Трајче Латиновски
(претседател)
д-р Климе Попоски
Марија Томеска
Сања Танчевска
Бошко Андов
Русе Дракуловски

Уредвачки одбор

Лепосава Гелевска
Мирјана Поп Талеска

Главен и одговорен уредник

Мирјана Поп Талеска

Ликовно-графички уредник

Миле Раденковик

Компјутерска обработка

Петар Петренко

Печатница

„Алфа СИД д.о.о.е.л.“
ул. „ВНОЈ“, бр. 84-1/2
Скопје

Тираж

2000 примероци

Датум

31.12.2015 г.

Национално биро за осигурување

СОДРЖИНА

МАЛИ ПАРИ - ГОЛЕМ РИЗИК	1
ТЕМА НА БРОЈОТ	
НЕОСИГУРАНИТЕ ВОЗИЛА –ИНСТИТУЦИОНАЛЕН И БИЗНИС ПРОБЛЕМ	3
ИНТЕРВЈУ	
Сунил Вјас: Извршен директор за глобални пазари • АХСО - Лондон	
ТРЕБА ДА СЕ ПОДИГНЕ СВЕСТА ЗА КОРИСТА ОД ОСИГУРУВАЊЕ	9
СОГЛЕДУВАЊА	
РЕЗУЛТАТИТЕ ОД ТРЕТИОТ КВАРТАЛ (Q3) 2015 - ОПТИМИСТИЧКИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ ВО 2016	12
ПРЕТСТАВУВАМЕ	
ВИНЕР ОСИГУРУВАЊЕ - ПАТОТ ДО УСПЕХОТ	16
РЕГУЛАТИВА	
ПРАВО НА РЕГРЕС И СУБРОГАЦИЈА	19
УСПЕШНИ	
На ти со: Снежана Спасеновска, најдобриот агент за продажба на полиси во АД Македонија ВИГ	
ЗАД МЕНЕ СТОИ БРЕНД КОМПАНИЈА	24
ОД СВЕТОТ НА ОСИГУРУВАЊЕТО	26
ПОИМНИК	28

штети од н.н. возила се на товар на друштвата за осигурување).

Законодавецот максимално ги заштити жртвите и оштетените во сообраќајните незгоди и не прави разлика дали штетата е предизвикана од осигурано или неосигурано превозно средство. Во членот 62 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот стои дека доколку штетата е предизвикана од возач на неосигурено моторно возило, Бирото е одговорно за исплата на надоместок на штетата на ист начин како и друштвото за осигурување во случај да бил склучен договор за осигурување, но само до висина на минималните суми на осигурување утврдени со законот.

Со Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата се пропишани постапките за контрола на возилата и возачите кои учествуваат во сообраќајот на разни категоризирани патишта, како и глобите кои ги плаќаат возачите и сопствениците кои управуваат неосигурни, односно нерегистрирани возила. Така, на пример, според член 344, полицискиот службеник ќе го исклучи од сообраќај возилото кое не е регистрирано, за кое не е продолжен рокот на важност на сообраќајната дозвола, за кое е утврдена техничка неисправност, кое нема пропишани регистарски таблички или кое нема налепница за извршена регистрација. Исто така, полицискиот службеник кој го исклучил возилото од сообраќај на возачот на самото место, привремено ќе му ја одземе сообраќајната дозвола или регистарските таблички, за прекршоците од ставот (1) на членот 344.

Со измените на Законот за задолжително осигурување во сообраќајот во 2015 година е регулирано дека за прекршоците утврдени во членовите 67, 68, 69 и 70 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежниот суд. Прекршочна пријава до судот поднесува органот за внатрешни работи.

Така на пример во:

Член 67

(1) Глоба во износ од 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, односно на трговец поединец доколку истото, како сопственик на превозно средство, не склучи договор за задолжително осигурување согласно со членот 3 став (1) од овој закон.

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице, односно на одговорното лице во трговецот поединец.

Член 68

(1) Глоба во износ од 500 до 750 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице доколку истото како сопственик на превозно средство не склучи договор за задолжително осигурување согласно со членот 3 став (1) на овој закон.

Член 69

(1) Глоба во износ од 2.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, односно на трговец поединец доколку истото како сопственик на моторно возило не го извести друштвото за осигурување со кое склучило договор за осигурување од автомобилска одговорност за настанување на сообраќајната незгода во предвидениот рок согласно со членот 22 став (1) на овој закон.

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член и на одговорното лице во правното лице, односно на одговорното лице во трговецот поединец.

Член 70

(1) Глоба во износ од 500 до 750 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице доколку истото како сопственик на моторно возило не го извести друштвото за осигурување со кое склучило договор за осигурување од автомобилска одговорност за настанување на сообраќајната незгода во предвидениот рок согласно со членот 22 став (1) на овој закон.

Член 70-а

Одмерувањето на висината на глобата за правно лице се врши согласно Законот за прекршоците.

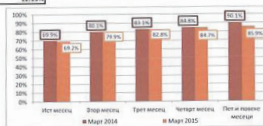
Вака јасната законска регулатива не ги подобри алармантните податоци за бројот на нерегистрирани - неосигурани возила во земјата. Според статистичките податоци од Централниот систем на Националното биро кој е воспоставен согласно Законот за задолжително осигурување во сообраќајот добиени преку анализа на податоците произлегува дека 12,13% или 78.132 возила од март 2014 година до јуни 2015 година не ја обновиле полисата за осигурување (значи претходно имале полиса). Ова прашање е актуелно од причина што фактички бројот на неосигурани возила преку „купување време“ е многу висок (87,87%), полисата не се обновува до истек на важечката полиса, односно во месецот кога доспева за обнова. Според анализата, 65% полиси се

обновуваат редовно во тековниот месец, а остатокот во наредните пет месеци и со акумулирање на другите месеци кои доспеваат за обнова се доаѓа до високиот процент на навремено необновени полиси за осигурување.

Проблемот е актуелен од причина што фактички бројот на неосигурани возила преку „купување на време“ е многу висок и во целина го зголемува вкупниот број на неосигурани возила. Во периодот дури возилото е неосигурено, било каква причинета штета со него е сепак на товар на осигурителните компании преку гарантниот фонд, кој за да се одржи, мора квартално да се финансира.

НЕНАВРЕМЕНО ОБНОВУВАЊЕ НА ПОЛИСАТА ПРЕКУ „КУПУВАЊЕ ВРЕМЕ“

2014/2015	АО полиси	Обновени					Вкупно	Разлика/ Необновени	Во %					
		Ист месец	Втор месец	Трет месец	Четврт месец	Пет и повеќе месеци			1	2	3	4	5+	
Март 2014	37.813	26.450	3.847	3.328	643	2.010	34.098	8.795	69.9%	80.1%	83.1%	84.8%	90.1%	
Април 2014	44.292	29.882	5.062	3.430	977	2.294	39.645	4.647	67.5%	78.9%	82.1%	84.3%	89.5%	
Мај 2014	39.439	26.830	4.701	3.482	706	1.922	35.661	3.778	68.1%	80.0%	83.8%	85.5%	90.6%	
Јуни 2014	52.630	36.991	5.205	3.260	876	3.063	39.879	12.751	69.1%	81.1%	85.1%	89.7%	90.3%	
Јули 2014	40.988	27.927	5.064	3.227	640	2.281	34.699	6.489	66.4%	78.6%	81.8%	83.3%	89.9%	
Септември 2014	38.909	26.429	4.159	973	651	1.848	34.260	4.649	67.9%	79.1%	81.6%	83.1%	88.1%	
Октомври 2014	41.181	29.392	3.829	3.075	411	2.149	36.856	4.325	71.4%	80.3%	83.8%	85.8%	89.6%	
Ноември 2014	38.900	27.048	3.837	793	513	1.986	34.917	4.183	70.6%	80.6%	82.6%	84.0%	89.1%	
Децември 2014	38.875	28.337	3.215	1.045	804	1.603	34.904	3.971	72.6%	80.9%	83.6%	85.7%	89.8%	
Јануар 2015	29.777	20.510	3.167	1.109	684	1.014	26.483	3.294	68.9%	79.1%	81.2%	85.5%	88.9%	
Фебруар 2015	31.058	20.979	3.747	1.104	594	1.686	27.070	3.988	67.2%	79.3%	81.0%	85.0%	87.2%	
Март 2015	39.099	27.998	4.348	1.353	715	474	34.816	5.483	69.3%	79.9%	82.8%	84.7%	85.9%	
Април 2015	43.096	31.028	3.760	1.377	810	нелегално инфо	36.975	6.123	72.0%	80.7%	83.9%	85.8%	85.8%	
Мај 2015	41.113	27.549	3.447	1.288	нелегално инфо	нелегално инфо	34.279	6.834	87.0%	80.3%	83.4%	83.4%	83.4%	
Јуни 2015	41.792	31.014	3.700	нелегално инфо	нелегално инфо	нелегално инфо	35.718	6.074	69.3%	79.8%	79.8%	79.8%	79.8%	
Вкупно	644.052	448.514	89.347	37.842	9.648		22.806	565.920	78.132	69.2%	80.0%	82.3%	84.4%	87.9%
Во просечен	100.00%	69.27%	80.04%	82.83%	84.33%				87.87%	87.7%	82.13%			

Законски е регулирана постапката во случаите кога сопственикот на возилото одлучи да не ја продолжи регистрацијата на моторните возила (член 40 од Законот за возила- задолжителна одјава на возилото и враќање на регистарските таблички по истек на 30 дена од регистрацијата и одредбите од Правилникот за начинот и постапката на одјавување на возилата.)

Меѓутоа, во пракса физичките и правните лица од една страна, но и МВР од друга страна, не ја применуваат законската одредба за задолжителна одјава на возилото и враќање на регистарските таблички и праќање на опомени писма од МВР со покренување на прекршочна пријава.

Во Националното биро за осигурување, согласно член 58 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, е формиран Гарантен фонд кој од 02.05.2002 година до денс служи за исплата на:

- 1) штети настанати на територијата на Република Македонија од непознати и неосигурени моторни возила и приколки, неосигурени чамци и бродови на моторен погон, како и неосигурени воздухоплови;
- 2) штети настанати на територијата на Република Македонија од превозни средства регистрирани за превоз на патници во јавен сооб-

раќај за кои сопствениците не склучиле договор за осигурување на патници од последици на несреќен случај-незгода;

3) штети од задолжително осигурување кои оштетени лица не можат да ги наплатат поради престанок на друштвото за осигурување со кое е склучен договорот за осигурување, при што се исплаќа само оној дел од штетата кој не бил

надоместуван од стечајната маса на друштвото за осигурување и

4) штети од осигурени моторни возила кои потекнуваат од територијата на Република Македонија за кои согласно со Критскиот договор и други меѓународни договори гарантира Националното биро за осигурување.

(2) Од средствата на Гарантниот фонд не се надоместуваат штети настанати од употреба на неосигурени странски моторни возила што се движат на територијата на Република Македонија, а за кои важат посебни меѓународни договори чиј потписник е Република Македонија.

Националното биро за осигурување преку Гарантниот фонд секоја година рефундира штети кои ги исплаќаат друштвата за осигурување и резервира штети предизвикани од неосигурани (домашни и странски) и непознати возила врз основа на одредбите на Законот за задолжителни осигурувања во сообраќајот, Правилникот за формирање и користење на Гарантниот фонд (од 18.04.2006 година) и Упатството за водење на евиденција и начин на исплата на средствата од Гарантниот фонд (од 29.05.2006 година и 25.12.2007 година). Секоја година се исплаќаат над 2.000.000 ЕУР за штети, а на крајот на годината се резервираат преку 3.000.000 ЕУР за штети (за пријавени штети и за настанати, а се уште непријавени штети).

Управниот одбор на Националното биро за осигурување уште на 5-та редовна седница, во февруари 2011 година, ја донесе оперативната програма за намалување на бројот на нерегистрирани, односно неосигурани возила, изготвена од работна група во која учествуваа претставници на МВР, РСБСП, АСО и НБО (број 0201-754/11 од 17.03.2011 година).

Во функција на иновирање на претходно донесената програма, Националното биро за осигурување во Програмата за работа за 2016 година планира организирање на кампања за намалување на бројот на неосигурани возила, под мотото **Стоп за неосигурените возила**. Во кампањата, покрај Бирото, се планира активно вклучување на Министерството за внатрешни работи, друштвата за осигурување, Агенцијата за супервизија на осигурувањето, Републичкиот совет за безбедност на сообраќајот на патиштата и Јавното претпријатие за државни патишта.

Ваквата состојба од големиот број на неосигурани возила има директен импакт од финансиски аспект на:

- Осигурителниот бизнис
- Институтите и компаниите кои наплатуваат давачки при регистрација на возилата

- Но, најповеќе има одраз на социјално – економската положба на регресните должници, односно сопствениците и возачите на неосигурани возила, а кои причиниле штета (како регресен долг овие субјекти треба да ја надоместат целокупната материјална и нематеријална штета како и каматата која може да биде на пример во денарска противвредност од 500 ЕУР, 50.000 ЕУР, 100.000 ЕУР и повеќе. Респективно на погоре кажаното сопствениците на возилата и возачите ризикуваат “за малку да платат многу”.

РЕГРЕСИ НА ГАРАНТНИОТ ФОНД НА НБО

Наплатата на регресите, кои како регресни штети се рефундирани од страна на Гарантниот фонд на НБО, е регулирана како право во Законот за задолжително осигурување во сообраќајот (Службен весник на РМ број 88/05). Имено, согласно член 64 од Законот, Бирото има право на регрес во висина на исплатената штета од сопственикот на неосигуреното моторно возило, воздухоплов, пловен објект и сопственик на превозно средство во јавен сообраќај, односно од лицето кое ја предизвикало штетата. Сопственикот, односно лицето кое ја предизвикало штетата, се подеднакво одговорни кон Бирото.

Во досегашната работа на Гарантниот фонд на НБО, од 2002 година до 31.12.2014 година, во најголем број случаи (преку 99%) се рефундирани штети предизвикани од неосигурани и непознати моторни возила. Затоа, и најголемиот број на регреси се однесуваа на неосигурани возила (домашни и странски) во изминатите тринаесет години, при што друштвата за осигурување имаа различен однос и пристап кон регресите и нивната наплата.

АКТИ НА НАЦИОНАЛНОТО БИРО ЗА ВОДЕЊЕ НА РЕГРЕСНАТА ПОСТАПКА

Процедуре за постапување при водење на вонсудска и судска постапка за штети од Гарантен фонд за случаи кога регресниот должник доставува докази дека нема одговорност за сообраќајната незгода донесени од Управниот одбор на Националното биро за осигурување на 24 - та редовна седница (бр.0201-775/13/6), одржана на 11.04. 2013 година :

1. Постапка за поврат на средства во Гарантен фонд по рефундирана штета кога дополнително ќе се утврди дека возилото кое било во постапката третирано како неосигурано, има полиса за осигурување.

2. Постапка за поврат на средства во Гарантен фонд по рефундирана штета кога дополнително ќе се утврди дека немало правен основ (правосилна кривична пресуда) за надомест на штета од неосигураното возило.

3. Постапка за поврат на средства во Гарантен фонд по рефундирана штета кога дополнително ќе се утврди дека има поделена одговорност за надомест на штета од неосигураното и осигураното возило.

4. Постапка за поврат на средства во Гарантен фонд по рефундирани штети исплатени по Н.Н. учесник кога дополнително ќе се утврди идентитетот на возачот или на возилото.

5. Постапка за штета која не е рефундирана од Гарантен фонд (дополнително со правосилна судска пресуда е утврдено дека Н.Н. учесник е одговорен за сообраќајната незгода), а штетата е исплатена врз основа на полисата за осигурување.

2. Правилник за остварување регреси од неосигурани возила донесен од Управниот одбор на Бирото на 23 декември 2014 година, а со примена од 01.01.2015 година.

3. Интегрално решение со системско поврзување на исплатените штети од Гарантен фонд од неосигурани возила (домашни и странски) и евиденцијата на уплатата на регресите (судски и вонсудски) со финансиски дел од евиденцијата на наплатата на регресите преку книжење на спогодбите и уплатите на регресите (на рати и во целина), финансиско евидентирање и следење на адвокатските и судските трошоци.

Посочените акти покажуваат дека Националното биро за осигурување и друштвата за осигурување имаат сериозен пристап во делот на водење на постапката за наплата на регресните побарувања.

Според евиденцијата од книгите на штети на Гарантниот фонд, во периодот од 2002 до 31.12.2014 година се прифатени и рефундирани 13.418 штети во висина од 1.627.752.003,00 денари или 26.467.513,00 ЕУР.Оваа бројка самата зборува за сериозноста на проблемот за наплата на регресите од аспект на друштвата за осигурување и што би значело кога овој проблем со неосигурани возила би се ублажил или целосно надминал, како и за тоа какво влијание би имало на ценовната политика за осигурувањето од автомобилска одговорност.

Од досегашното работење во врска со водењето на регресните постапки може да се констатира следново:

Ангажирањето на адвокати-надворешни соработници (ментално се ангажирани 46 ад-

вокати во разни градови) за водење на судските спорови против регресните должници, во изминатиот период се покажа како позитивен чекор. Во текот на судската постапка, во десетина случаи дополнително е утврдено постоење на важечка полиса за осигурување во времето на сообраќајната незгода, што резултира со менување на статусот на таа штета која веќе не припаѓа на Гарантен фонд (значи рефундираните средства се враќаат). Исто така, во судска постапка, во повеќе од десет случаи, регресниот должник приложува правосилна кривична пресуда дека не е виновен за сообраќајната незгода. Во овие случаи, постапката се усложнува, бидејќи во друга граѓанска парница треба да се утврдува граѓанската одговорност на учесниците и нивните права.

2. Како значајна придобивка го оценуваме водењето на вонсудската постапка за наплата на регресниот долг од страна на стручната служба на Бирото од 01.01.2015 година. Донесувањето на новиот Правилник за остварување на регреси во кој се утврдени роковите за временскиот период на вонсудската постапка за наплата на регресен долг, многу ќе придонесе да се забрза нивното наплатување, по пат на склучување на спогодба.

ОТВОРЕНИ ПРАШАЊА ВО ВОНСУДСКА И СУДСКА ПОСТАПКА ЗА НАПЛАТА НА РЕГРЕСИТЕ

Регресниот должник доставува кривична пресуда дека нема вина за сообраќајната незгода (утврдена нова фактичка состојба), а штетата веќе е исплатена на оштетеното лице и рефундирана на друштвото за осигурување од страна на Гарантниот фонд, врз основа на Записник за увид на лице место и е потпишана вонсудска спогодба.

2. Посебен проблем се вештачењата (сообраќајни, медицински) кои се изработени за потребите на учесниците во сообраќајната незгода во судска постапка и кои не може да се користат за правилно утврдување на фактичката состојба, бидејќи има доста примери за една сообраќајна незгода да има вештачења кои се контрадикторни во поглед на одговорноста на учесниците. Посебен проблем се сообраќајните вештачења кои ги доставува регресниот должник за сообраќајната незгода со кои се менува правниот основ, бидејќи се менува фактичката состојба, а регресниот должник се ослободува. Исто така, регресните должници реагираат на висината на исплатените нематеријални штети со образложение дека по-

вредените имале лесни телесни повреди, а се исплакани како штети со тешки телесни повреди.

3.Новите процедури за водењето на вонсудската постапка во НБО налагаат писмата -опомени да се користат за расчистување на сите правни ситуации, и дури откако ќе се исцрпат сите можности, да се покрене судска постапка. Во текот на 2014 и 2015 година, во НБО е тестиран и воведен интегриран систем на книгите на штети и регресите од Гарантниот фонд. Ова, фактички значи дека за секоја штета, односно регресен предмет, во секое време ќе се знае статусот со наплата на регресот, особено кога се плаќаат на рати, заради следење на нивното плаќање.

4.Утврдување на роковите за застареност. Дали рокот за застареност е 3 или 5 години? Дали има пропусти во начелниот став на граѓанското одделение на Врховниот суд на Р. М. со кој регресот се третира како долг?

5. Утврдување на сопственоста на неосигураното возило. Сообраќајната книшка е доказ за постоење на сопственост, меѓутоа се почесто со изјави пред суд се појавуваат сведоци кои го менуваат статусот на регресен должник на одредено лице и без купопродажен договор за продажба на возилото, регресниот должник од Записникот за увид на лице место го губи овој статус. Според најновите сознанија, се повеќе судовите и без купопродажен договор, со образложение дека возилото е подвижен предмет и се наоѓа во владение, применуваат свои правила за утврдување кој е сопственик на одредено нерестирано моторно возило.

6.Утврдување во судската постапка на нова фактичка состојба, различна од таа утврдена во Записникот за увид на лице место. Оваа појава е се почеста. Утврдувањето на нова фактичка состојба, различна од таа утврдена во Записникот за увид на лице место, има во следните ситуации: различен регистарски број на возилото, регистрирано, односно нерестирано, поседување, односно не поседување на полиса за осигурување, елементи за правен основ - нема вина на регресниот должник како возач на возилото, различни лични податоци за возачите, повреди на сопствениците и др. Заради овие појави, Управниот одбор на НБО донесе Процедури со кои се регулира постапката за сите овие правни ситуации.

7. Наплата на трошоци за водење на судската постапка. Друштвата за осигурување бараат за судските постапки кои ги водат за наплата на регресите, да им бидат надоместувани трошоците, иако занемаруваат дека согласно претходниот Правилник за наплатениот регрес задржуваат

25%, а 75% префрлаат во Гарантниот фонд, а сите наплатени регреси квартално се распределуваат на друштвата за осигурување според% на полисираната премија за задолжителните осигурувања.

8. Критериуми за надомест на нематеријална штета. Критериумите за надомест на нематеријална штета донесени од Управниот одбор во јуни 2011 година, за штетите кои се рефундираат од Гарантниот фонд, исто така често се предмет на оценка во судските постапки за наплата на регресниот долг.

9.Дали е потребно законско лимитирање на регресниот долг? Иако постојат различни стојалишта за ова прашање, а имајќи го во предвид лошиот материјален статус на поголемиот број од регресите должници, можно е лимитирање на регресниот долг со одреден број на просечно исплатени плати во државата.

10.Дали е потребно воведување на пропорција за исплатена штета во однос на постоење и други основи за регрес, односно суброгација, покрај неосигурано возило, возачот бил под дејство на алкохол, немал возачка дозвола и др., како на пример возач - почетник управува возило без придружба од постар возач? Нашето мислење по ова прашање е дека е потребно воведување на пропорција за исплатена штета во однос на постоење и други основи за регрес.

11.Прашањето за активна легитимација на друштвата за осигурување во водењето на судската постапка за наплата на регресите предизвикани од такси возила без доплаток од 30%, бидејќи согласно Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, активна легитимација за водење на судска постапка за наплата на регресите има само Националното биро за осигурување.

Исклучително важно за регресните штети предизвикани од такси возила без доплаток од 30% е следното :

- на советување одржано во мај 2014 година, апелациските судови зазедоа став дека висината на регресот за такси возило без доплаток од 30% треба да се пресметува во износ од 30% од исплатената штета, а не како 30% доплаток на премијата за осигурување. Со ова, надмината е праксата судовите да носат различни пресуди.

- такси возила без доплаток од 30% се третираат како неосигурани возила. Со ова, надмината е праксата судовите да носат пресуди во кои такси возилата без доплаток од 30% се третираат како осигурани.

м-р Трајче Латиновски
Лепосава Гелевска

Сунил Вјас: Извршен директор за глобални пазари • АХСО - Лондон

ТРЕБА ДА СЕ ПОДИГНЕ СВЕСТА ЗА КОРИСТА ОД ОСИГУРУВАЊЕ

Агенцијата за сурвизија на осигурување на 11 септември 2015 г., организираше конференција на тема „Президенти и трендови на глобалната осигурителна индустрија и нивното влијание на осигурителната индустрија во Македонија“. На конференцијата беа присуствени истакнатите гости предавачи, претставници од регулаторни тела, локалната осигурителна индустрија, академската заедница и претставници од јавни институции од земјата. Посебно внимание предизвика излагањето на г-н Сунил Вјас, Извршен директор за глобални пазари АХСО од Лондон, кој беше љубезен да ни достави одговори на поставените прашања

МК Осигурување: Г. Вјас каков е Вашиот став за осигурителниот пазар во Република Македонија во рамките на поширокиот регион?

Република Македонија има силен потенцијал за развој, но тоа зависи како од макро - економските прилики, така и од конкретни прашања во осигурителната индустрија. За макро - економските прашања е потребна политичка воља на нивото на власт, додека прашањата од областа на индустријата, повеќе се во рацете на осигурувачите.

Од регионална и глобална перспектива, Македонија има еден од помалите осигурителни пазари. Мислам на учество на премиите од глобалниот пазар бидејќи последните бројки пока-

г. Сунил Вјас

жуваат дека во 2012 г. Македонија била рангирана на 121. место во однос на дејноста неживот и на 131. во однос на дејноста осигурување. Во споредба, Словенија, која што има слична големина на популација, е на 58. место во однос на неживот, а на 54. место во однос на осигурувањето живот во светот, во 2013 г.

Значаен фактор се економските прилики во земјата, зголемената потреба и желба на населението за осигурување, и сепак, Македонија има повисока моментална и проектирана стапка на раст на БДП отколку Словенија. Зошто тогаш ова да не се преведе како подобри стапки на раст во пробивот на осигурувањето? Гледајќи во пошироките светски пазари, можеме да видиме економиите како Мозамбик и Бангладеш каде што има многу повисок раст на БДП, во регија од 6% и 7%, но како и во Македонија, многу малку пробив, односно пенетрација, во осигурувањето. Во другите пазари, како Малезија, силниот БДП раст (околу 6%) се рефлектира во значителна пенетрација во осигурителниот пазар, од околу 4.5%. Клучните разлики помеѓу овие пазари се во тоа што користа од порастот на БДП е во тенденцијата да се концентрира околу елитата во Мозамбик и Бангладеш, додека се исфилтрира во Малезија, каде што брзо се создава урбана средна класа која купува куќи, возила, машини за перење итн.,

и има потреба да го покрие имотот преку осигурување, а потоа тоа претставува мал чекор да се размислува за осигурување живот и здравје.

За развојот на осигурувањето може да се помогне на макро ниво на многу начини. Владите можат да ја извлечат користа од растот во БДП и тие можат да го направат купувањето на осигурување значајно и привлечно.

МК Осигурување: Во вашите јавни настапи често зборувате за штедење?

Планот за штедење е најпопуларна форма на животното покритие во Македонија - можеби, нудејќи даночни олеснувања би помогнало да стане уште попривлечно и поприфатливо за повеќе луѓе, што би генерирало не само повеќе осигурување, туку и поголеми капитални средства кои би се реинвестирале во македонската економија.

Исто така, владата треба да ги разгледа финансиите, почнувајќи со обезбедување на индустријата со цврста сигурност на капиталот. Гледајќи го обемот на осигурувачите во Македонија, природот кон Solvency II equivalence можеби не е идеален, но осигурувачите треба повеќе да се придвижат во тој правец, бидејќи сеуште постои некој скептицизам на финансиските институции помеѓу купувачите.

Втор финансиски совет е поттикнување на посилна, транспарентна берза потпомогната со долгорочни финансиски инструменти. Осигурителната индустрија може и треба да собира големи капитални средства и потребни и се соодветни локални и меѓународни домови каде што ќе се инвестираат овие средства за бенефит на нивните осигуреници.

На крај, владата треба да размислува за начинот како одредени видови на покритие треба да бидат задолжителни. Осигурувањето од земјотрес е еден пример, со оглед на тоа што Македонија има висок ризик од сеизмичка катастрофа.

Подобро прибирање на податоци и нивно искористување може да помогне во обработка на цените, да се подобри осигурувањето и да се намалат трошоците, но клучен проблем е недостигот од работа. Агенцијата за супервизија на осигурувањето ги охрабрува осигурувачите да формираат асоцијација, но до сега тоа не се случило. Доколку осигурувачите имаа соодветно финансирана организација, можеше многу да се постигне, вклучувајќи го зголемувањето на свеста за користа од осигурување и лобирањето, можеби соработка со владата за потребните реформи за зголемување на пробивот на пазарот.

МК Осигурување: Кои се областите на осигурување кои во Македонија не се доволно застапени?

На пример, областа на здравственото осигурување. Овој вид на бизнис во светот има феноменална стапка на растење, но во Македонија се намалува. Потребно е осигурувачите да ги разгледаат пропустите во државната одредба, да ја разгледаат заинтересираноста на пазарот и да понудат производи кои ќе ги задоволат потребите и интересите. Би сакал да подвлечам паралела со пазарот на Обединетото Кралство каде што постои сеопфатна Национална здравствена служба (НЗС) финансирана од државата кон која луѓето се многу лојални и здравственото осигурување вреди повеќе од 6 милијарди фунти. Здравствената осигурителна индустрија постојано бара начини за развој на нејзините производи со цел да се задоволат потребите на пазарот. Една од иновациите беше планот кој се чекаше 6 недели каде што осигурувачите велеа „ Вие ја сакате Националната здравствена служба, но има долги листи на чекање. Ако НЗС може да ве лекува за шест недели, тогаш добро. Ако, кога за прв пат ќе го посетите вашиот лекар, тој ќе ви потврди дека не можете да бидете прегледани за шест недели, тогаш Вие можете веднаш да бидете лекувани приватно, а осигурувачот ќе плати. Така беа исполнети потребите на јавноста, како во поглед на грижата со вклопување поради доцнењето на НЗС, така и со факторот лојалност кој луѓето го почувствуваа. Македонскиот систем, исто така, има пропусти и осигурувачите треба да ги разберат потребите на пазарот и да ги отстранат тие пропусти.

МК Осигурување: Дали глобалните трендови на пазарите влијаат врз развојот на осигурувањето во Р. Македонија?

Секако. Со поврзаноста и мобилноста, кои ни ги овозможува сешаната технологија, не постои реална опција една отворена земја да делува во изолација. Ние гледаме земји кои се надвор од ЕУ, кои ја усвојуваат Solvency II equivalence, Светската Трговска Организација која што ги руши бариерите во осигурувањето и интернет, кој им овозможува на луѓето да видат (а во некои случаи и да купат) иновирани и исплатливи полиси надвор од нивната надлежност. Над половина од населението во Македонија е поврзано со интернет и има пристап кон финансиските новости и совети од целиот свет.

Консолидацијата на пазарот претставува еден тренд на пазарот кој може да влијае врз развојот на осигурувањето. Компаниите кои се светској пла-

са, без оглед дали се наоѓаат во Македонија или надвор, ќе напредуваат, а други ќе се спојат, ќе бидат купени или ќе излезат од бизнисот. Ова, секако, нема да се случи преку ноќ, но активноста на спојувања и аквизиции во светот на осигурувањето, се предвидува да продолжи. Новите, поголеми ентитети, ќе уживаат во придобивките на поголеми заштити и ефикасност. Тие ќе го надградуваат искуството во дејноста од друго место во светот, што може во разумен степен да се примени на другите пазари, како и во Македонија – на пример, во сферите кои ги спомнавме погоре - здравјето и земјотресот.

Македонските компании треба да ги следат трендовите на другите пазари и да се обидат да ги применат на нивниот пазар, градејќи своја локална експертиза. Гледајќи го ризикот од електронските помагала, на пример, ризикот во Македонија може да е различен од ризикот во, да речеме, Соединетите Држави. Ние сите знаеме дека ако ризикот од електронските помагала досега не стасал до Македонија, тој наскоро ќе се појави. Сега е време да се види како останатите пазари се справуваат со него, да се научи што е исправно, а што погрешно, и да се развijaт сопствени планови ако верувате дека имате локален пазар за тоа.

МК Осигурување: Според Вас, кои се новонастанатите ризици кои му се закануваат на осигурувањето, глобално?

Осигурителните друштва денес делуваат во еден пејсаж од ризици кој брзо се менува со Интернет Предметите, тероризмот и сајбер за да се наведат неколку ново настанати ризици, но јас одбрав два на кои ќе се фокусирам:

Климатска промена

Промената на климата и зголемената веројатност од екстремни временски прилики претставуваат значителен ризик за осигурителниот сектор. Се попатметните и сложени алатки за моделирање, создадени од страна на реосигурувачите и провајдерите, можат да го прикажат ризикот од поплава, бури, земјотрес и други катастрофи, но владите и осигурувачите подеднакво се согласни дека климатските промени имаат потенцијал драматично да влијаат врз нормалната крива и претпоставките на осигурувачот. Промената на климата ја зголемува неизвесноста и го прави управувањето со ризикот потешко и поскапо.

Реосигурувањето е еден одговор, а пуловите за катастрофа помагаат, но конечно, ако трошоците од ризикот треба да се покачат драматично, постои опасност од неоправданост или исклучу-

вање на опасноста. Построги регулативи кои се во моментот на сила, помагаат во некои погледи врз управувањето со ризик и осигурувачите и реосигурувачите полагаат поголемо внимание на акумулирање на ризикот денес, отколку на вредноста на имотот кој може да се загуби, посебно во централните, погусто населени области.

Здравје и долговечност

Имаме популација која старее во скоро сите развиени и пазари во развој, и ова предизвикува значителен структурен стрес. Пред неколку децении, имаше пет вработени наспроти еден невработен. Денес се, од прилика, тројца вработени спрема едно невработено лице. Во следните десет до единаесет години, се очекува дека ќе има само двајца вработени наспроти еден невработен. Ветувањата на владата за здравствено и пензиско осигурување сега изгледаат достапни и на некои пазари осигурувачите се веќе соочени со поголем напор. Приватното здравствено осигурување е една од најбрзо растечките дејности, и само осигурувачите кои навистина знаат што прават, ќе постигнат пристојна добивка.

Долгорочната нега, на пазарите каде што се осигурува, е достапна, бидејќи луѓето премногу доцна сфаќаат дека треба да го купат тој вид на покритие. Во Германија, тоа е задолжително од најрана возраст, со што се создаваат адекватни средства за времето кога негата е потребна. Ова, се уште не е проблем за Македонија каде што за постарите лица се грижи поширокото семејство, но може да стане проблем во иднина.

Слично, врз пензиите влијае зголемувањето на долговечноста и осигурувачите мораат да ја прошират вредноста на ануитетот врз претпоставката за зголемувањето на возраста. Една студија покажува дека лица кои имаат над 45 години, треба да имаат изградено пензиски фонд околу четири пати поголем, отколку што тие во моментот имаат или да се подготвени да примат околу четвртина од пензијата која ја очекуваат по пензионирање. Постои приближување кон дефинирањето на пензискиот придонес со „повлекување“, отколку ануитет на база на исплати. Ова значи, дека вие дефинирате колку луѓе плаќаат во нивните пензиски резервни фондови, а не колку вие ќе им исплатите по пензионирање. Едновремено, пензионерите ќе можат да ги повлечат парите од резервниот фонд кога ќе им се потребни. Овие мерки едноставно го пренесуваат ризикот од вложување и долговечност од осигурувачот или доставувачот на пензијата кон поединецот, што не е навистина задоволително решение за клиентот.

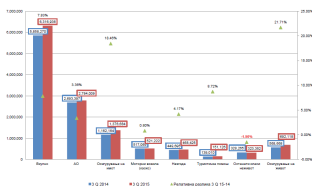
РЕЗУЛТАТИТЕ ОД ТРЕТИОТ КВАРТАЛ (Q3) 2015 - ОПТИМИСТИЧКИ ЗА ПЛАНИРАЊЕ ВО 2016

Пишува:
м-р Трајче Латински,
ген. директор на Националното биро
за осигурување

Осигурителната индустрија со третиот квартал (Q3) во 2015 г. оствари резултати кои ги надминаа очекувањата во делот на порастот на премијата, бројот на продадени полиси и остварените финансиски резултати, споредено со Q3 2014 г. Во скоро сите класи на осигурување, како во осигурување неживот, така и во осигурување живот, остварено е зголемување на бруто полисираната премија во вкупен износ од 7.83% кој претставува највисок пораст на премија досега.

Бруто полисирана премија
(остаток и промени за 3 Q 15/14)

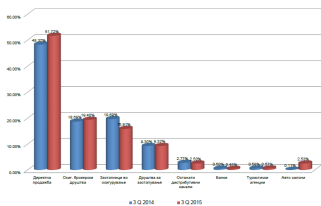
Кога ќе се погледнат податоците, особено е позитивно тоа што, за прв пат, се забележува зголемен пораст на премијата и бројот на продадените полиси во незадолжителните осигурувања (осигурување на имот, на физички и правни лица и осигурување на земјоделието). Ваквиот тренд треба да се очекува и во 2016 г. Имено,

Осигурителната индустрија во Р. Македонија со резултатите од овој квартал покажа дека може да се постигне највисок годишен пораст на премија (7,83%) од порастот на бруто домашниот производ БДП (3,5%). На ваквиот пораст на премијата импакт има не само економскиот раст на БДП, туку и други фактори

осигурителната индустрија во Р. Македонија, со резултатите од овој квартал покажа дека може да се постигне повисок годишен пораст на премија (7,83%) од порастот на бруто домашниот производ БДП (3,5%). На ваквиот пораст на премијата импакт има не само економскиот раст на БДП, туку и други фактори како што се:

- повеќегодишното реорганизирање и прилагодување на продажните мрежи во осигурителните компании;
- зголемен број и ширење на застапничката мрежа, како и зголемениот број на другите дистрибутивни канали;
- препознавање на можноста за пласирање на нови осигурувања, особено во realty sector од страна на компаниите;
- зголемениот и поагресивен маркетиншки пристап;
- институционални поволности и поддршка на осигурителната индустрија;
- иновирање на постојните и креирање на нови осигурителни производи;

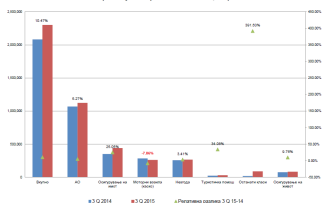
Канали на дистрибуција

Порастот на продажбата преку директните дистрибутивни канали (директна продажба-корпоративни клиенти и застапничка мрежа) и појавата на нови дистрибутивни канали (графикон 2) покажуваат тренд на зголемено % учество во вкупната продажба. На долг рок, ваквиот тренд може да има влијание на зголемена продажба и на намалување на просечните трошоци за продажба, пред сè за задолжителните осигурувања (АО и ЗК).

Со вака преземените активности од страна на компаниите во 2014 г. и во 2015 г., очекувани беа резултатите со третиот квартал, кои се добра гаранција дека деловната 2015 г. успешно ќе биде завршена.

Бруто исплатени штети (состојба и промена за 3Q 15/14)

Ваквите резултати во делот на продажбата (графикони 1 и 2) и штетите дадени по структура (графикон 3), само ги потврдуваат преземените активности и стратемиските планови на осигурителната индустрија во Р.Македонија и се добра основа во планирањето за 2016 г. да се влезе со оптимистичко сценарио.

Со вакви постигнувања во делот на продажбата, пријавени и ликвидирани штети, како и доброто менаџирање на трошковната компонента, заклучно со Q3, постигнати се и значајни финансиски ефекти. Осигурителната индустрија, за прв пат, остварува позитивно ниво на финансиски резултат од 361.108.336 МКД.

Технички резерви и покриеност (во ден.)

3Q 2015	Неживот	Живот	Вкупно
Вложувања на средства кои ги покриваат ТР	6.136.080.968	2.538.461.185	8.674.542.153
Нето технички резерви	5.821.364.702	2.493.114.444	8.314.479.146
Покриеност на ТР (во %)	105,41%	101,82%	104,33%

Капитал и Маргина на солвентност (во 000 ден)

3Q 2015	Капитал	Маргина на солвентност
Неживотно осигурување	4.269.226	1.012.371
Осигурување на живот	965.305	168.01
Вкупно	5.234.531	1.180.381

Погледнато преку нивото на технички резерви и покриеноста на техничките резерви, како и нивото на капитална покриеност, може да се заклучи дека осигурителните компании се стабилни, сигурни и ликвидни. Остварувањето на ваквите економски индикатори претставуваат перформанси на осигурителната индустрија во Македонија, на кои што граѓаните- клиентите можат да бидат сигурни во купувањето на осигурителна полиса, односно во обезбедувањето на својот имот и живот. Ваквите констатации ги потврдуваат остварените технички резерви и нивната покриеност, како и капиталот и маргината на солвентност на осигурителната индустрија во Р.Македонија.

Оптимизмот за 2016 г. е реално очекуван и е резултат на веќе оствареното во 2015 г. Како дополнителна вредност може да се земат и најавените активности за 2016 год, од страна на Агенција за супервизија на осигурување (АСО), активностите преземените од страна на компаниите преку Национално биро за осигурување (НБО) во одделни сегменти на задолжителното осигурување. Како реален оптимизам и можно поле за пораст во осигурувањето за 2016 година претставува и:

- се уште малата пенетрација на осигурувањето во цивилните- граѓански осигурувања
- малиот опфат во осигурување на земјоделие
- реалните странски инвестиции на мали и средни компании
- најавените нови инфраструктурни објекти во градба со почеток на градба 2016 год
- се уште малата пенетрација на осигурување живот во вкупниот потенцијал за осигурување во РМ.

ЦЕЛОСНА

ОБД Седа Брокер А.Д. е формирана во текот на 2008 година со цел воведување на нови стандарди во македонското осигурување, кои претставуваат целосна посветеност кон потребите и барањата на клиентите. Со вака поставената цел уште од самиот почеток друштвото го гради имиџот на компанија која нуди целосна и сеопфатна услуга на своите клиенти, како во делот на изнаоѓање на најдобро решение на потребите за осигурување на клиентите, така и во делот на најбрзо и најдобро реализирање на отштетните побарувања.

ПОСВЕТЕНОСТ

За остварување на оваа цел, друштвото се екипираше со кадар кој на најдобар можен начин може да ги задоволи потребите на своите клиенти. Тимот на друштвото се состои од 17 вработени и претставува спој на искуство и младост. Ваквиот спој претставува одлична синергија и го прави тимот искусен и енергичен во исто време. Вработените се распределени во 4 подружници кои друштвото го прават достапно до клиентите.

Александар Рајчановски
Главен оперативен директор на СЕДА Брокер

Марија Јанева
финансов директор

НА

Воедно, треба да се напомене и соработката на друштвото со станиците за технички преглед на Пауер Спорт Систем ДОО, со што зацртаната цел за посветеност кон потребите и барањата на клиентите добива една нова и уште поуспешна димензија.

Друштвото има склучено договори за посредување во осигурување со единаесетте друштва за неживотно осигурување кои опстојуваат во Република Македонија, како и со две друштва за животно осигурување. Со вака воспоставената соработка во целост можеме да ги сервисираме сите потреби на нашите клиенти и истите да ги претставуваме пред друштвата за осигурување.

КЛИЕНТИТЕ

Од моментот на своето основање до денес друштвото бележи постојан подем во своето работењето и воедно денес може да се пофали со повеќе од 40.000 задоволни клиенти. Изминатата година друштвото ја заврши со нешто повеќе од 4.000.000 евра бруто полисирана премија што го позиционира друштвото на самиот врв на брокерските друштва кои претежно работат во делот на неживотното осигурување. Ваквите успеси претставуваат наше задоволство, но воедно го будат и претставуваат и уште поголема обврска за наше понатамошно усовршување и подобрување на услугата која ја нудиме на нашите клиенти.

ВИНЕР ОСИГУРУВАЊЕ ПАТОТ ДО УСПЕХОТ

Со својата деловна филозофија базирана на суверинорна услуга и беспрекорна сигурност на клиентите, за мошне кусо време од појавувањето на брендот, Винер Осигурување се зацврсти во самиот врв на осигурителниот пазар како најбрзо растечка осигурителна компанија

Винер Осигурување настанува на темелите на некогашната осигурителна компанија Сигма, која неможејќи да го најде своето место на турбулентниот осигурителен пазар, во 2008 година, влегува во стратешко партнерство со Виена Иншуренс Груп. Услов за тоа е комплетна промена на менаџерскиот тим и дотогашниот начин на работа на компанијата.

На чело на компанијата застанува д-р Зоран Нарашанов, кој со новиот менаџерски тим, за мошне кусо време, успева да создаде еден од најпрепознатливите и најатрактивните брендови на македонскиот осигурителен пазар – Винер. Приказната за создавањето на брендот и целосна трансформација од Сигма, која е на работ на згаснување, во Винер, кој за само 5 години од појавувањето ќе се искачи на самиот врв на осигурителниот пазар, е мошне импресивна и инспиративна.

Д-р Зоран Нарашанов, во таа 2008 година, на чело на компанијата доаѓа од мошне престижно место на Главен директор во Телеком. „Многумина ме гледаа како да се качувам во брод што тоне. Веројатно и се качувам во брод што тоне“ – низ смее раскажува тој.

Неговата верба во успехот, сепак ќе се покаже доволно силна да ги надмине наталожените проблеми. Веќе во 2009 година компанијата остварува раст на полисираната премија, и што е побитно – покажува сериозен деловен потенцијал под водство на новиот менаџерски тим. Тоа не поминува незабележано, и истата година, Виена Иншуренс Груп, една од најмоќните осигурителни групации и во Европа купува 100% од акциите на компанијата. Тоа ќе значи влегување во една нова ера, под нов бренд, Винер - Виена

Иншуренс Груп, кој веднаш ќе се наметне како сериозен играч на осигурителниот пазар.

Веќе во 2010 г., Винер – Виена Иншуренс Груп станува најбрзо растечка компанија на македонскиот осигурителен пазар, најрепознатлива по високата услужна култура. Овие два епитета продолжуваат да ја следат компанијата се до денес. Спроведувајќи ги највисоките деловни принципи, компанијата почнува засилено да инвестира во сигурноста на своите клиенти, а нејзиното реосигурување е оценето со A+ според стандардите на S&P. И покрај големите вложувања, компанијата успева да ја заврши годината со голем профит и раст од огромни 23%. Одличните резултати на Винер во континуитет стануваат мотив за Виена Иншуренс Груп да инвестира во нова осигурителна компанија во Македонија – Винер Лајф, компанија за животното осигурување.

Следната 2011 година, е година на целосен пресврт – Винер е веќе препознатлив бренд на пазарот. Пазарниот удел динамично се зголемува и е удвоен. Компанијата ја завршува годината со извонредни 530 милиони денари премија и 100.000 осигуреници. Полека, но сигурно, компанијата се пробива во самиот врв на пазарот. Сè поголем број на искусни продавачи се придружуваат на тимот на Винер, а во исто време компанијата регрутира голем број млади и перспективни луѓе со амбиција и компетенција да бидат дел од тимот. Зголемемиот обем на работа, големиот број на новонаеманети и желбата да се обезбеди уште подобра продажна и постпродажна услуга на клиентите, во 2012 година ја селат компанијата во нови простории, во модерен и престижен амбиент.

„Ни требаа само 3 години да се консолидираме и да станеме промотори на една нова деловна филозофија – беспрекорна услуга на клиентите, пакети креирани според потребите и можностите на граѓаните, експресна обработка и исплата на штети и супериорно реосигурување. Овие 4 столба беа, се и ќе бидат стабилната основа на нашиот динамичен развој“, вели Нарашанов.

Во 2013 година, компанијата забележува профит зголемен за 60%, а веќе во јуни Винер Осигурување е компанија со најголем удел на пазарот на осигурување во Македонија. Со овие резултати Винер ги отвора вратите за проширување на австриските инвестиции во осигурувањето во Македонија – Виена Иншуренс Груп го купува Кјуби Македонија и станува доминантен и убедлив лидер на пазарот. Винер ја завршува годината со полисирана премија од 676 милиони денари и раст од 7,3%.

Растот продолжува и во 2014 година, па така, само во првиот квартал е остварена полисирана премија од речиси 300 милиони денари, што е повеќе од целата 2008 г. Таа година, Винер ја заврши со рекордна премија од над 700 милиони денари, за веќе во првиот квартал од 2015 година, Винер повторно да го забележи своето најуспешно тримесечје, рапидно ширејќи ја својата продажна мрежа и достигнувајќи ја бројката од неверојатни 75 експозитури ширум целата држава.

Овие бројки најдобро го сумираат сето она што менаџментот на компанијата успеал да го стори во изминатиот период. Сепак, во разговор со нив, ќе забележите дека најмногу се горди на дополнителната вредност што во континуитет

успеваат да ја обезбедат за клиентите на компанијата.

“Новата деловна филозофија која го има клиентот во центарот на сите процеси придонесе да постигне многу поефикасна услуга. Со рационализација на административните процедури создадовме дополнителна вредност за клиентите, која им ја пренесуваме директно преку најфер цени за осигурителните производи и вредни податоци со секоја полиса. Ефикасната администрација, исто така, ни дава можност да инвестираме повеќе во супериорно реосигурување, кое е со константен рејтинг А+ според Standard&Poors. Тоа е многу важно, особено за големите клиенти, кои поради тоа во нас гледаат партнер од доверба”, велат во Винер.

Сепак, најважниот аспект на оваа нова деловна филозофија, се огледува во делот на штетите. Токму управувањето со штетите – нивното решавање, исплата и резервации се најголемиот адут на компанијата. Според официјалните извештаи на индустријата, Винер Осигурување е компанија која во континуитет има убедливо најмал број на нерешени штети, издвојува највисока сума за штети во резервации и исплаќа далеку повисоки суми по штета од пазарниот просек.

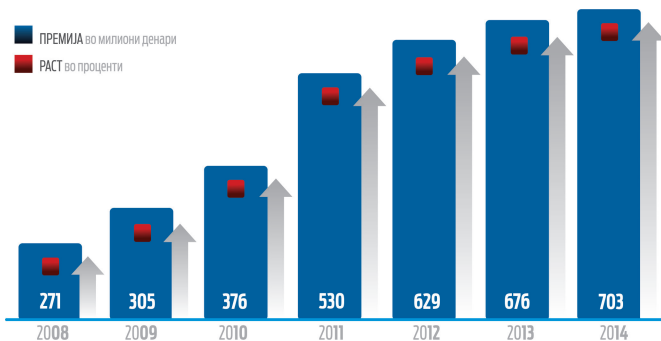
Високото ниво на професионалност, стручност и доверба, е она што привлекува сè поголем број клиенти да го изберат Винер за нивен партнер во осигурувањето. Истовремено, одличните услови за работа и брз кариерен развој, напредниот систем на награди и бонуси и можноста за професионална надградба во седиштето на Виена Иншуренс Груп во Австрија, сè она што ја прави компанијата атрактивно место за работа за докажаните професионалци од струката, но и

за најталентираниите млади луѓе со желба за докажување.

Активниот интерес и напредните програми за регрутација придонесоа компанијата да ја создаде најголемата продажна мрежа со 75 експозитори во секој град во државата. Воедно, Винер е компанија позната по давањето шанса на младите луѓе да се докажат во осигурителната индустрија. Според официјалните податоци од Агенцијата за вработување, во Винер Осигурување се примени најголем број на млади преку програмите за вработување. Она што е уште поимпресивно, е фактот дека над 60% од практикантите останале на работа во Винер. Тоа укажува дека програмите за развој на човечки ресурси на компанијата се мошне ефикасни, но и дека Винер е мошне посакуван работодавец помеѓу младите, талентирани и амбициозни луѓе. Инаку, само годинава на компанијата и се приклучиле 30 нововработени лица, со што вкупната бројка на вработени во Винер ја надмина границата од 200.

Сите овие факти и даваат на сторијата за успехот на Винер уште поголема тежина. Секогаш е убаво да се чуе за домашна компанија која потпирајќи се на домашен и млад кадар прераснува во модерна, динамична и високо-професионална компанија, и во вистински лидер во индустријата. Винер денес, секако, е тоа на македонскиот осигурителен пазар.

Оваа година, покрај одличните резултати, за Винер – Виена Иншуренс Груп донесе и уште една убава промена, компанијата започна да работи во уште поголеми простории, подостапни за клиентите и со подобри услови за вработените, кои соодветствуваат на динамичниот развоен план на компанијата.

ПРАВО НА РЕГРЕС И СУБРОГАЦИЈА

Пишувач: Кристина
Трајковиќ

Разликата помеѓу поимот регрес и поимот суброгација се огледа во тоа што поимот регрес ирејниосијавува право на враќање на исплатен износ, а поимот суброгација го означува иренесување на правото на осигуреникот заради осигурување на враќање на исплатениот износ

Друштвата за осигурување преку здружување на средства од осигурениците им обезбедуваат заштита кога истите претрпуваат штета од непредвидени околности.

Со исплатата на надомест на штета осигурителните друштва се стекнуваат со право на регрес односно право на суброгација спрема одговорните лица доколку се исполнат законски претпоставки за остварување на наведените права.

Имајќи ги во предвид позитивните правни прописи, регресот може да се подели во две групи: регрес врз основа на закон и регрес врз основа на договор за осигурување.

Право на регрес претставува право на осигурувачот да го бара исплатениот износ од одговорното лице.

Поимот регрес (англ. *Resource*, germ. *Regressrecht*) е израз кој во правна смисла означува отштета, односно обештетување за претрпена загуба на имотот односно сатисфакција за нематеријална штета. Неговото изворно значење се наоѓа во латинскиот израз *regredior-i, regressusum*, што значи *одење назад, враќање, повраќање*.

Во осигурувањето, како израз се користи да се означат во прв ред, правото на осигурувачот од одговорното лице кое ја предизвикало штетата да го врати исплатениот износ на отштета.

Од наведените дефиниции може да се уочи деривативниот карактер на регресното право, за разлика од оригиналниот карактер на правото на обештетување. Регресниот надомест на штета односно право на исплата го остварува трето

лице кое не е изворно инволвирано во основната правна работа.

Изразот регрес, во доктрината често се изедначува и со правото на суброгација. Поимот суброгација потекнува од латинскиот збор *subrogo* што значи *иредложување на некојо на местото на групниот*.

Разликата помеѓу поимот регрес и поимот суброгација се огледа во тоа што поимот регрес ирејниосијавува право на враќање на исплатен износ, а поимот суброгација го означува иренесување на правото на осигуреникот заради осигурување на враќање на исплатениот износ.

Правото на регрес е регулирано со Законот за задолжително осигурување во сообраќајот (Сл. в. на РМ бр. 88/2005), кога штетата е причинета со употреба на моторно возило.

Правото на суброгација е регулирано во Законот за облигациони односи.

Од наведените законски одредби произлегува дека осигурувачот има право на регрес ири задолжително осигурување од автотомобилска одговорност, а право на суброгација која исплатата на надоместот се врши врз основа на договорот за осигурување.

Спецификата на правото на регрес се состои во тоа што управувањето на возило во случај ке, осигурувачот има право на регрес и штетите предизвикани во тие случаи се покриени со институцијата осигурување и осигурителното друштво кај кое одговорното лице за предизвиканата штета, ја осигурал својата граѓанско правна

одговорност е должно да ја надомести штетата на третото лице согласно Законот, меѓутоа возачот односно сопственикот ја губи осигурително-правната заштита и осигурувачот се стекнува со право на регрес.

Претпоставки за стекнување на право на регрес

За да осигурувачот има право на регрес потребно е да се исполнат следните претпоставки:

1) да има противправно дејствие на одговорното лице, и одговорност односно вина за сторената штета. За штетите од ствари или дејности, од кои произлегува зголемена опасност од штета за околината, се одговара без оглед на вината и во други случаи предвидени со закон (член 154 од ЗОО;

2) да е предизвикана штета, која може да биде материјална имотна или позитивна и нематеријална, неимотна морална и претставува мамлување на имотот односно спречување на негово зголемување(испуштена корист) и повреда на лични права (нематеријална штета);

3) да е предизвикана штета на трето лице односно да има оштетен-лице на кое му е причинета штета, како страна на облигациониот однос на која и припаѓаат правата за надомест на претпрената штета;

4) штетник-лице кое со своето притивправно дејствие предизвикува штета на оштетениот, како страна на облигациониот однос која одговара за претпрената штета;

5) да има причинско последична врска меѓу дејствието и штетата (каузалитет) кога противправното дејствие е причина за штетата и штетата е последица од тоа противправно дејствие, која врска се претпоставува и товарот на докажување дека штетата или дел од истата е резултат на дејствие на трето лице, на оштетениот или на виша сила лежи на товар на штетникот и

6) да е исплатен надомест кога според законски норми настанува правото на осигурувачот на регрес.

Основ за регрес според Закон за задолжително осигурување во сообраќајот

Со осигурувањето од автомобилска одговорност според Законот за задолжително осигурување опфатени се штети предизвикани со употреба на моторно возило од неовластено лице (член 16). За неовластено лице се лицето кое:

- управувало моторно возило без соодветна возачка исправа (вклучувајќи лице кое е на обука за добивање возачка исправа без присуство на овластено лице);

- управувало моторно возило под дејство на алкохол над дозволеното ниво согласно со закон, наркотички дроги или психотропни супстанции,

- на нелегален начин управувало моторно возило или лице кое било соучесник во таквиот чин.

Друштвото за осигурување што ќе ја надомести штетата предизвикана со употреба на моторно возило од страна на неовластено лице има право на регрес за исплатениот износ заедно со камата и трошоци создадени на тој начин од неовластеното лице.

1) управувале на возило без соодветна возачка дозвола. Според ЗБСП (Сл.в. бр. 54/07), член 231, учесник во сообраќајот мора да има валидна-важечка и соодветна возачка дозвола за да учествува во сообраќајот. Изречена забрана за управување на моторно возило и одземање на возачката дозвола се издначува со немање возачка дозвола.

Според поновата судска пракса и управување на возило од страна на возач почетник во период од 23 до 05 часот без постар придружник и управување на возило со сила над 75 КС се смета за неовластено управување-член 240 ЗБСП.

Доколку сопственикот на возилото знаел и се согласил возилото да го управува лице кое нема возачка дозвола или е под дејство на алкохол ги губи правата на осигурителна заштита и солидарно одговара со штетникот за причинетата штета и за регресното побарување.

2) управувало возило под дејство на алкохол или други опојни супстанции- (ЗБСП-чл. 234)

Дозволената граница на алкохол при управување на моторно возило изнесува 0,5 промили алкохол, а за возач-почетник, професионален возач; инструктор и кандидат за возач, возач на категории Б+Е, Ц, Ц+Е, Д и Д+Е и покатегории Ц1, Ц1+Е и Д1, Д1+Е, нема толеранција и границата изнесува 0,0 промили.

Присуството на алкохол се утврдува со анализа на крвта, урината или со друг метода присуство на психотропни супстанции ако покажува знаци на пореметеност, со анализа на крвта и урината. (чл 233)

Во Условите за осигурување од автомобилска одговорност кај осигурителните друшта постојат одредби според кои се смета дека возачот го управувал возилото под дејство на алкохол, доколку го напушти односно избега од лице место, или одбие да се подвргне на испитување на алкохолизираноста. Остварувањето на правото на регрес во ваков случај е многу тешко скоро невозможно, бидејќи се претпоставува дека возачот заради алкохолизираност го напуштил ме-

ството на незгодата или одбил да се тестира, која претпоставка не се смета за докажана без постоење на валидни докази за утврдување на степе- нот на алкохолизираниот, поради што регресни- те барања во вакви случаи се одбиваат.

3) управување на возило на нелегален начин. Според член од 161 ЗОО, ако на имателот му е одземен опасен предмет на противправен начин, штетата што произлегува од него не одговара тој, туку оној што му го одзел опасниот предмет, а имателот не е одговорен за тоа.

Во случај на противправно одземање на возило, имателот сопственикот не одговара за предизвиканите штети, доколку ги превзел сите мерки да го спречи проитвправното одземање (ключеви кои се достапни на синот на сопствени- кот-малолетник, не значи дека возилото е проти- вправно одземено¹.

Лице кое противправно одзелo моторно возило и предизвикало штета одговара по прин- цип на каузална одговорност, бидејќи тоа го создава ризикот за други.

4) неосигурено возило - Во членот 64 од Зако- нот за задолжително осигурување предвидено е правото на регрес на Националното биро за осигурување во случај кога штетата е предизвикана од сопственик односно корисник на моторно возило, воздухополов, пловен објект и превозно средство во јавен сообраќај, кој не склучил до- говор за осигурување од автомобилска одговор- ност, во висина на исплатената штета со камата и трошоци, од сопственикот на неосигуреното возило односно лицето што ја предизвикало нез- годата.

Доколку сопственикот не склучи договор за осигурување согласно член 15 од Законот за за- должително осигурување, Националното биро има право на регрес спрема сопственикот однос- но корисникот на возилото за исплатениот надом- ест на штета, со законска камата и трошоци од постапката.

Со Законот за задолжително осигурување во сообраќајот правото на регрес од несоигурени возила преминува на Националното биро за осигурување, бидејќи се формира Гарантен фонд од кој се надоместуваат штетите предизвикани од неосигурени возила.

Право на суброгација

Според член 995 од ЗОО осигурувачот има право на суброгација спрема одговорното лице освен во случај ако штетата е предизвикана од лице кое е во сродство со осигуреникот во пра-

ва линија или е лице за чии постапки одговара осигуреникот или живее во исто домаќинство со осигуреникот или е работник на осигуреникот, а штетата не е намерно предизвикана од овие лица. Тоа се случаи кога штетата е предизвикана со дејствие или пропуштање на дејствие од одго- ворното лице и е причинета штета на трето лице.

Од овој член произлегува и правото на осигу- рителното друштво да бара поврат на исплатени средства од друштвото за осигурување каде одго- ворното лице има склучено договор за осигуру- вање на неговата одговорност или има склучено повеќе договори за осигурување (повеќекратно осигурување).

Првата претпоставка за суброгација на пра- вото е исплата на штета-надомест, а втората претпоставка е постоење на штетник- одговорно лице за предизвиканата штета спрема кое осигу- реникот има право да бара надомест на штета.

Според цитираната законска одредба правата се пренесуваат само кога осигурувачот исплатил надомест на штета, кој оштетенити-осигурени- кот има право да го побарува од одговорното лице, а не во случај на исплата на договорена об- врска или гаранција.

Обемот на правата кои со суброгација пре- минуваат на осигурувачот е одреден со закон и со услови за осигурување, и е ист со обемот, до висина на исплатениот надомест, на правото кое осигуреникот го има спрема штетникот. Обемот е ограничен со износот на надомест кое е испла- тен на осигуреникот од една страна и со износот кој одговорното лице му го долгува на осигуре- никот од друга страна. Осигурувачот при освта- рување на правото на суброгација не може да го менува основот на одговорност на штетникот. Со исплатата на надоместот врз осигурувачот преминуваат правата само во однос на одговор- носта на штетникот, така што штетникот може да му приговори на осигурувачот на поделена од- говорност, без оглед на тоа дали осигурувачот му го исплатил целиот износ на штетата.

Со преминувањето на правото на суброга- ција на осигурувачот спрема одговорното лице, осигуреникот не го губи правото, во случај да не е целосно обештетен (во случај на подосигуру- вање или договорена франшиза), разликата до полната штета да ја бара од одговорното лице, бидејќи преминувањето на правата од осигуре- никот на осигурувачот не може да биде на штета на осигуреникот.

Осигуреникот е должен да му овозможи на осигурувачот да стапи во неговите права спрема одговорното лице без никакви пречки, во спро- тивно осигурувачот се ослободува од својата

1 Коментар на ЗОСОИЛ 1991 година-пресуда Г.ж.бр. 1680/72 ВСХ.

обврска спрема осигуреникот - (чл 939 ст. 2 од ЗОО).

Регрес врз основа на цесија- отстапување на побарување

Во дадени случаи осигурувачот може да се стекне со право на регрес спрема одговорното лице и врз основа на договор за цесија на правото на штета, односно врз основа на граѓанско правна работа регулирана со член 424 од ЗОО.

Исто како и кај суброгацијата, основа за пренос на правото е исплата на надомест од осигурувањето. Разликата помеѓу ваквото пренесување на правото и суброгацијата е во тоа што модалитете на договарањето на пренесување на правата не се лимитирани со законски ограничувања како што се претпоставуваат во наведените членови. На пр: при склучување на договор за превоз на стока, договор за ускладиштување, договор за кредит, и слично, кога осигурувачот се стекнува со легитимација со цедирање на правото на овластеното лице од одредениот трговски договор, на него. Во ваков случај осигуреникот е должен да овозможи прибавување на ваква исправа-цесија затоа што само врз основа на истата осигурувачот се стекнува со право на регрес спрема одговорното лице, без оглед дали навистина ја исплатил штетата бидејќи со цесијата станува активно легитимиран и не е должен да прибавува докази за исплата на штетата и сл.

Остварување на право на регрес

Правото на регрес осигурувачот може да го оствари во вонсудска или судска постапка.

Регресен должник може да биде:

1) сопственикот на возилото ако не склучил договор за осигурување од автомобилска одговорност, како возач на возило кој го управувал под дејство на алкохол, наркотични дроги или психотропни супстанции или без возачка дозвола и како солидарен должник кога дозволил возилото да биде управувано од лице под дејство на алкохол, наркотични дроги или психотропни супстанции или без возачка дозвола;

2) возачот на возилото кој го управувал возилото (алкохол, наркотични дроги или психотропни супстанции, без соодветна возачка дозвола, кога на противправен начин се стекнал со возилото односно го управувал без овалстување за управување на истото),

3) законскиот застапник на малолетниот возач кој управувал возило под дејство на алкохол, наркотични дроги или психотропни супстанции или неовластено без знаење на сопственикот го

управувал возилото и без соодветна возачка дозвола;

4) работникот во правно лице кој штетата ја причинил при управување на моторно возило под дејство на алкохол, наркотични дроги или психотропни супстанции или без возачка дозвола или без овластување за управување со истото (без патен налог),

5) возачот или правното лице како сопственик на моторно возило со кое обавува дејност за превоз, за штета предизвикана при превоз на роба (неосигурено возило),

6) кредитен должник и гарант кога е склучен договор за осигурување на кредит,

7) железничка организација при настанување на штета на роба примена на превоз,

8) сопственик на добиток или животни кога штетата е предизвикана од истите,

9) организација надлежна за одржување на патиштата за штети причинети поради неодржување на патиштата, непостапување на соодветна сообраќајна сигнализација.

10) осигурително друштво со кое штетникот имал склучен договор за осигурување од одговорност, кога друго осигурително друштво извршило исплата на надомест по склучено каско осигурување и кога осигуреникот склучил повеќе договори за осигурување со различни осигурители.

При вонсудска постапка за наплата на регресниот долг, осигурувачот го побарува само исплатениот износ на оштетениот/те, а при судска наплата на осигурувачот има право да го побарува исплатениот износ и камата од ден на плаќање на оштетениот/те и трошоци од постапката. Во однос на денот на теcheње на камата на регресниот долг, судската пракса е неуедначена, па постојат пресуди според кои правото на камата се утврдува од денот на исплата на надоместот, а во некои според денот на поднесување на тужбата како ден кога штетникот-регресниот должник добил сознание дека должи.

Пред поднесување на тужба, осигурувачот писмено го известува регресниот должник со опоменско писмо за неговата законска обврска, износот кој е исплатен на оштетениот/те да го врати односно уплати на сметка на осигурувачот.

Во случаи кога осигурувачот во судска постапка бил задолжен да исплати надомест на оштетените лица за штета причинета од лица кои управувале возило под услови од член 16 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, доколку одговорното лице биде известено за теcheње на парницата за утврдување на неговата одговорност и висината на истата, при

водење на регресна постапка регресниот должник не би имал право на приговор во однос на неговата одговорност, висината на надоместот и течењето на каматата. Регресниот должник може да се вклучи во парницата како вмешувач на страна на осигурувачот согласно одредбите на чл 194 од ЗПП.

Застареност

Осигурувачот своето регресно право го остварува во рок од 3 односно 5 години од денот на исплата на надоместот. Судската пракса е различна во однос на застарниот рок на правото на регрес, односно во примената на одредбите на чл. 360 и чл. 369 од ЗОО.

Доколку се прифати деривативниот карактер на регресот кој произлегува од правото на оштетениот за надомест на штета, рокот на застарувањето на правото на регрес изнесува 5 години како општ рок на застареност според член. 360 од ЗОО.

Доколку се прифати дека правото на регрес на осигурувачот произлегува од склучениот договор за осигурување, во тој случај побарувањето на осигурителот застарува за три години по

истекот на календарската година во која настанало побарувањето, а почнува да тече тогаш кога и застарувањето на побарувањето на осигуреникот спрема тоа лице (одговорно за настанување на осигурениот случај) и се завршува во тој ток (член 369 од ЗОО).

Застарувањето се прекинува со признание на долгот од страна на трето лице (член 376 од ЗОО), со поднесување на тужба и секое друго дејствие превземено против третото лице пред суд или други надлежни органи со цел на обезбедување и остварување на побарувањето (член 377 од ЗОО). Според одредбата од член 380 од ЗОО, за прекинување на застарувањето не е доволно доверителот писмено или усно да го повика должникот да ја исполни обврската.

По прекинувањето, застарувањето почнува да тече одново, а времето што изминало пред прекинувањето не се смета во рокот на застареност определен со закон (чл. 381 од ЗОО). Застарувањето што почнува да тече одново по прекинувањето, а се завршува кога ќе измине толку време колку што со закон е определено за застарувањето што е прекинато.

Во пракса денес постојат различни судски пресуди за одредување на застарниот рок. Врховниот суд на Македонија нема заклучок по ова прашање. Често се користи заклучокот на врховните судови на поранешна СФРЈ: * Регресното побарување на заедницата на осигурување на имот и лица спрема неосигурен имател на возило, односно неовластен возач, од задолжително осигурување во сообраќајот, застарува во општиот застарен рок од член 371 од Законот за облигациони односи, а застарувањето почнува да тече од денот кога заедницата за осигурување го исплатила надоместот на

штета. Обврската на осигурувачот за надомест на штета која е предизвикана од неовластен имател на возилото, / неовластен возач, претставува законска облигација во потесна смисла на зборот, бидејќи се заснива на посебен законски пропис, а иста правна природа има и правото на регрес на исплатениот надомест, кој и припаѓа на заедницата исто така врз основа на посебна наредба на законот. Побарувањето по наведениот основ застарува во општиот застарен рок (чл 371/ЗОО), а застареноста почнува да тече првиот ден по исплатата на надоместот на оштетениот (чл 361/ ЗОО).*

На ти со: Снежана Спасеновска, најдобриот агент за продажба на полиси во АД Македонија ВИГ

ЗАД МЕНЕ СТОИ БРЕНД КОМПАНИЈА

Срдечноста со која ме ѝ речека, искреноста и сѝрасија со кои ми зборуваше за усѝеино, долготрдишно „ѝливање“ во осѝурѝиелноиѝ бизнис, беа најдобра ѝѝѝврда за валидноста на еѝиѝеѝиѝиѝе шѝѝо одаѝѝ со неѝзиноѝиѝо име во сферата на осѝурувањеѝиѝо, а кои ми беа ѝѝосочени од неѝзиноѝиѝоѝ нейѝосреден раководѝиѝел, ѝ. Зоран Алексовски

Во балканскиот транзициски метеж во деведесеттите години, ќе заталка и нашата соговорничка Снежана Спасеновска, денес еден од најдобрите агенти во АД Македонија ВИГ. Нејзината животна работна приказна може да послужи како урнек за тоа како нема безбедна ситуација, доколку животот се сфати како борба во која храбрите, одлучните и работливите одат напред.

- Моето прво работно место беше во текстилната фирма „Етко“, каде што работев во одделот за моделирање облека, воглавно за презентација на саеми. Но, кога фирмата отиде под стечај, ме префрлија во продавницата за текстил на „Ју-кан“, која - каква животна коинциденција - се наоѓаше во просториите на ЗОИЛ „Македонија“ во Тетово. Кога и таа фирма отиде под стечај, се префрлив во „Асиба МГ“, фирма за продажба на автомобили, каде работев како комерцијалист. За моја несреќа, кога пропадна проектот Ауди А3 пропадна и таа, и јас повторно се најдов во безбедна ситуација. Седев и размислував што

понатаму, бидејќи обврските кон семејството не трпеа безделничење...

Во таа доцна есен, 1997 година, на локалната тетовска телевизија, Снежана слушнала дека тогашната ЗОИЛ Македонија бара агенти за осигурување, и без многу да размислува, се јавила на огласот.

- Знаете, моето дотогашно искуство во деловна комуникација со луѓето беше пресудно, не само да се пријавам на огласот, туку тоа беше одлучувачко да бидам примена на работа. Почетната поддршка од тогашниот директор Ненад Димитриевски, семинарите што ги држеа луѓето од тогашен ЗОИЛ Македонија за нас ново примените, беа клучни да станам тоа што сум денес. Во најголемата и најдобрата осигурителна компанија во Македонија почнав со работа на први јануари 1997 година и, фала му на господ, се уште сум тука, и горда сум на тоа, бидејќи АД Македонија ВИГ, без оглед на сите трансформации е, и останува, Академија во бизнисот осигурување. Се разбира, ги уживавам и другите компании и со нив имам коректен однос, но АД Македонија ВИГ е нешто посебно, што би рекле во се, од „капија до чатија“.

На моето прашање како се станува најуспешен агент за продажба на полиси во таа „ака-

Згора на тоа, јас сум агент кој на клиентите им е достапен 24 часа, во буквална смисла на зборот. Јас, всушност и немам работно време, а грото од полиците ги склучувам надвор од канцеларија. Водам сметка за своите клиенти, и што е над се, штетите што ќе ги пријават по било која осигурителна полиса, навремено се исплатувани, без оглед на висината на отштетата.

демија“, госпоѓа Спасеновска реагираше како спринтерка, фаворитка, пред стартот на финалната трка. Патеи, асоцијацијата и не е неумесна, бидејќи госпоѓа Снежана своевременно била рекордерка и повеќекратен победник во трките на 100 и 200 метри, а нејзината реакција е разбирлива, бидејќи преминавме на „теренот“ на кој таа суверено владее цели осумнаесет години.

- Основа за успешност на секоја професија, па и во осигурувањето, е работа, но од гола работа не бидува ништо ако не се знае и сака тоа што се работи. Згора на тоа, за работа на агент во осигурување неопходни се уште некои предуслови, а пред се познавање на проблематиката, на теренот на кој се настапува и разработена стратегија за пристап кон клиентот. Еден од пресудните фактори во нашата работа е и брендот за кој работите. Знаете ли колку работата ми е олеснета, кога, покрај сето што го набројав, ќе речам дека сум од АД Македонија ВИГ. Реномето на нашата компанија, довербата што ја имаме, а која со децении е градена, па поддршката што ја имаме од централата, се предност со која јас излегувам на натпревар со колегите од другите компании.

- Претпоставувам дека, кога станува збор за Тетово, зборот „специфичен“ има одглас и во сферата на осигурувањето. На тој простор делуваат многу осигурителни компании, некои од нив се со албански капитал... Веројатно дека си ти најмеродавна за давање судови и извлекување заклучоци.

- Моето искуство од теренот ми дава привилегија да можам, без да погрешам, да зборувам за тие специфичности во нашата дејност. Но, наспроти можни претпоставки кои произлегуваат од настаните од 2001 година и политиките, можам да кажам дека сум горда што живеам и работам во Тетово. Горда сум и на своите клиенти, а за да бидам целосно разбрана, ќе ви кажам дека 99 проценти од моите клиенти се Албанци.

Кога ви зборував што е пресудно за успех во работата на еден осигурителен агент, пропуштив да ја спомнам човечноста. Ако си, пред се, човек, работата ти е олеснета, бидејќи човечноста се препознава и уважува без оглед на национални, верски и социјални прилики во една средина. Да повторам, горда сум на моите клиенти, меѓу кои има обични луѓе, академици, професори, успешни бизнисмени и политичари. Да ги спомнам академикот Абази, г. Беџети, г. Самир Дика, Тетовскиот универзитет и десетина успешни приватни фирми, со кои сум соработувала, соработувам и ќе соработувам...

Во суштина станува збор за доверба градена со години и можам да ви се пофалам дека има

Но, наспроти можни претпоставки кои произлегуваат од настаните од 2001 година и политиките, можам да кажам дека сум горда што живеам и работам во Тетово. Горда сум и на своите клиенти, а за да бидам целосно разбрана, ќе ви кажам дека 99 проценти од моите клиенти се Албанци.

клиенти кои имотот и се друго што го осигурувале во некоја друга компанија, но незадоволни од некои работи, пак мене ме бараат. Згора на тоа, јас сум агент кој на клиентите им е достапен 24 часа, во буквална смисла на зборот. Јас, всушност, и немам работно време, а грото од полисите ги склучувам надвор од канцеларија. Полисите ги потпишувам во чајилници, во кафулиња, да не речам од нога. Водам сметка за своите клиенти, и што е над се, штетите што ќе ги пријават по било која осигурителна полиса, навремено се исплатувани, без оглед на висината на отштетата.

-Во вашиот бизнис успешноста се мери според, условно речено, крајниот профит. Колкав е твојот личен максимум ?

-Па, кај мене нема големи осцилации во остварувањата. Рекордот ми е од пред некоја година и изнесува 11 милиони денари, а инаку, годишно никогаш не сум под 7 милиони потпишани и наплатени полиси.

- Спомна дека во тетовската филијала на АД Македонија ВИГ, со тебе работат уште шест агенти за продажба. Конкуренција за почит, но и за страв.

- Почит да, страв никако и никаков, бидејќи со сите соработувам и сите ги почитувам. На помладите им помагам, ги подучувам, ги советувам, а сите заедно придонесуваме за успех на филијалата, односно на нашата компанија.

Откако се уверив дека нема да згрешам сигурноста на мојот олдтајмер да и ја доверам на госпоѓа Спасеновска, ни се придружи нејзиниот син Владимир, инаку раководител на филијалата во Тетово. Ја прашувам за другата страна од „медалот“ на најуспешниот агент. Поточно, како „турка“ со семејниот живот.

-Фала му на господ, не можам да се пожалам. Со синот се запознавте, а имам и ќерка Соња, која ни подари три прекрасни внуци: Јована, Ана и Марија и тие се мојата најголема радост во животот. Супругот Андреј е стечаец од „Авто прогрес“ и се грижи за сè што јас не стасувам да сработам.

Се на се, задоволна сум од, како што рековте, двете страни на медалот, кој се вика живот.

Миле Раденковиќ

ЕДНОДНЕВЕН СЕМИНАР НА ТЕМА "НИШТОВНОСТ И РУШЛИВОСТ НА ДОГОВОРИ И НАДОМЕСТОК НА МАТЕРИЈАЛНА И НЕМАТЕРИЈАЛНА ШТЕТА ОД ЛЕКАРСКИ ГРЕШКИ И СООБРАЌАЈНИ НЕЗГОДИ"

Во организација на Институтот за бизнис и корпоративно образование "Camburis&Barba d.o.o на 29 септември е одржан еднодневен семинар со предавачот Антоанета Димовска судија од основен суд Скопје 2. На семинарот присуствуваа адвокати и претставници од повеќето друштва за осигурување, кај кои посебен интерес предизвика темата за надомест на штети од сообраќајни незгоди, гледано од аспект на судот, и тоа за начинот на кој треба да биде составена тужбата, вредноста на побарувањето во сооднос со придонес од страна на тужителот, кој сè може да е трето оштетено лице.

Темата за утврдување на лекарска грешка и надомест на штета беше посебно интересна,

бидејќи пракса скоро и да не постои, а додатни тешкотии предизвикува недореченоста во законската регулатива за дефинирање на лекарската грешка. Во пракса се поаѓа од општо утврдени правила компарирани со ставови или регулативи од европските судови и легислативи. Македонските судови поаѓаат од дефиницијата дека "Лекарската грешка мора да биде *condito sine qua non* за настаната штета, односно штетата не би настанала да не била лекарската грешка. Во овој случај се работи за лекарска грешка и лекарот е должен да ја надомести штетата. Лекарот одговара единствено за штетата која можел да ја спречи или избегне со правилно постапување".

КОНФЕРЕНЦИЈА НА INSURANCE EUROPE

Инсуранце Европа, највисоката организација на Европските осигурителни друштва, ги отвори регистрациите за 8 Меѓународна осигурителна конференција која ќе се одржи во Даблин на 25 мај 2016 г. Тема на конференцијата ќе биде „Услуга на нашите клиенти во утрешнината“ Се очекува да бидат присутни околу

600 учесници од 50 различни земји. Во дебатата што ќе ја поттикнат важни признати стручњаци, ќе стане збор за битни теми како европската стабилност, глобална економска смена, пораст на пазарот, технолошки напредок, клиенти во утрешниот свет.

КОНФЕРЕНЦИЈА НА ОСИГУРУВАЧИ ВО САРАЕВО

Во јуни 2015 г., во Сараево, се одржа 26. Конференција на најзначајните осигурувачи од регионот од просторите на бивша Југославија. Од своето оснивање во 1980 г. до денес концепцијата на конференцијата е презентирање на резултатите од работењето во поедини држави заради меѓусебно компарирање со оглед на сличноста на условите за работа, заедничко решавање на актуелните проблеми, стратегии за развој, тематско презентирање на актуелни специфични теми од интерес за сите учесници и меѓусебно запознавање на водечките лидери во осигурувањето.

Вообичаено, презентери за осигурителните пазари на земјите од регионот се директорите на Националните бироа како познавачи на вкупните состојби на пазарот за осигурување во сопствената држава. Директорот на Националното биро за осигурување на Македонија,

господин Трајче Латиновски, своето излагање го базираше на неколку елементи кои се основа за согледување на состојбата на пазарот за осигурување во Македонија. Компарирајќи ги: бројот на жители 2 100 000, со раст на ГДП 3.75, и просечната нето плата 21104 ден, бројот на невработени 27,6% и странските инвестиции од 278 милиони евра во 2014 г., даде слика за постојните состојби, а се согледаа и можностите за развој во следните години.

Интерес на сите, околу 200 слушатели, предизвикаа темите од реосигурувачите Труст РЕ и Босна РЕ како и темата од проф. Др Маријан Курковиќ за Гарантните фондови.

Следната конференција SorS 2016 ќе се одржи во Сараево во јуни. Главната тема на конференцијата ќе биде – Иновации како основна претпоставка за развој на пазарот на осигурување и реосигурување.

ДЕН НА ОСИГУРУВАЊЕ 1 НОЕМВРИ

Агенцијата за супервизија на осигурување, по повод одбележување на Денот на осигурувањето, 1-ви ноември, пред претставници од осигурителната индустрија и претставници од други државни институции и регулаторни тела, одржа свечена манифестација. По свечените обраќања на присутните високи владини функционери следеше промоција на два најнови информативно – едукативни материјали, подготвени од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО) кои се во насока на континуираните активности за финансиска едукација на населението.

Во рамки на манифестацијата беше доделена награда и плакета за најдобар истражувачки труд од областа на управување со ризици и осигурување во Република Македонија за 2015 година под наслов "Анализа на смртноста на корисници на ануитет од повеќе земји и корекција на македонски популационски табелици на смртност". Трудот обработува актуелна и општествено ползна проблематика поврзана со работата на друштвата за осигурување на живот и пензиските друштва, а се однесува на смртноста на корисниците на ануитет . Врз основа на резултатите од истражувањето направена е соодветна корекција на последните македонски популационски табелици на смртност во делот на веројатноста за смртност и пресметани се нови актуарски комутативни броеви потребни за понатамошна пресметка на цената на производот и математичката резерва.

БРОКЕРИ-ОДНОС КОН КУПУВАЧИТЕ НА ПОЛИСИ

Осигурувачите мора да се трудат да го јакнат односот со купувачите-осигурениците. Традиционално тој однос се одвива по телефон, пошта или електронска пошта. Кога купувачот се јавува по телефон, мора да биде потполно информиран само со едно контактирање. Ние за 2500 купци годишно испраќаме 7000 писма на кои додаваме совети, податоци за прописите, предлози за спонзорства за да можат да ги смалат даночните обврски. Ние дури нудиме обука за стопанствениците. Купувачот мора да има чувството дека кај нас има потполна заштита и цела наша грижа-вели Emanuel Blachez директор на фирмата Molitor Consult – Associates-брокерска куќа од Англија .

ДРОНОВИ ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ШТЕТИ

Со развојот на технологијата се менуваат и начините на кои се утврдуваат настани штети.Прва компанија за осигурување која го менува класичниот начин на извид на штети е американската компанија за осигурување ЕРИЕ која прва добила дозвола од американската федерална авио федерација да користи дронери за утврдување на штети. Дронот бил за прв пат употребен за утврдување на штета настаната на покривот на куќа оштетен од паднато дрво од соседниот двор. Од тогаш компанијата за сите штети настани на достапни места ,штети од пожари, прави снимки за настаната штета и снимки за извршените поправки за кои се побарува надомест.

АНГЛИЈА - КЛУЧНИ РЕФОРМИ ЗА СМАЛУВАЊЕ НА ТРОШОЦИТЕ ЗА УСЛУГИТЕ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ВОЗИЛА

Според изјавата на генералниот директор на AVIVA insurance, Maurice Tulloch премиите за осигурување на моторни возила се една од централните ставки во трошоците за живот и неопходно е да се најде начин да бидат смалени.

- Грижа наместо пари!!! Ако сакаме долгорочни потези за смалување на премијата, неопходно е да се справиме пред се со многубројните и високи трошоци за надомест на Wiplash injury- лесни вратни повреди во сообраќајните незгоди, со тоа што нема да се врши надомест на штета, туку ќе се овозможи рехабилитација во соодветни институции. На таков начин ќе се намалат и лажните пријави за вакви незгоди што помеѓу осигурувачите се наречени „Eldorado simulates“. Осигурувачите би организирале и платиле лечење без оглед дали возачот е виновен или не.Со таков начин од денешните 2 милијарди фунти годишно за 475 000 пријавени и исплатени повреди, износот би се смалил на 900 милиони фунти.

- Адвокатски трошоци !!! Да се зголеми износот на штета за чие пријавување и решавање е потребен адвокат, од денешните над 1000 фунти на над 3000 фунти. (До висина од 1000 фунти компаниите за осигурување не плаќаат трошоци на адвокатот-н.з.) Тоа според Maurice Tulloch би донело уште 300 милиони фунти.

Задолжително осигурување (compulsory insurance, obligatory insurance) - Осигурување на лица, дејност, имот кое не зависи од волјата на осигуреникот туку е законска обврска. Видовите на законско осигурување не се исти во сите земји. Зависи од ставот на законодавецот кое средство, дејност или лице е со голема ризичност за да постои заштита на граѓаните. Најстар тип на задолжително осигурување е осигурувањето на сите видови превозни средства за штети причинети на трети лица, патниците во јавен превоз, осигурување на воздушни летала, бродови. Листата на други видови задолжително осигурување постојано се проширува посебно кај дејности кои имаат голема ризичност-осигурување на одговорност за нуклеарни штети, адвокати, нотари извршители, лекари, ревизорски куќи.

Заклучување на договор за осигурување - Со договорот се создаваат бројни права и обврски на двете договорни страни па е особено важно, посебно за осигуреникот, сите елементи за кои е постигната согласност да бидат опфатени, јасни и во писмена форма. Договорите се базираат на Законот за облигации, Законите од осигурување, условите за осигурување. Вообичаено тоа се договори по пристап каде осигурувачот ги презентира своите правила со повеќе варијанти за да бидат атрактивни за осигуреникот. Договорот, генерално, се смета за заклучен кога договорувачите ја потпишат полисата за осигурување или листот на покритие.

Здравствено осигурување во компаниите за осигурување - Здравственото осигурување во друштвата за осигурување е доброволно и овозможува пристап кон медицинска заштита и нуди финансиска стабилност и сигурност против неочекувани и/или тешки болести. Најголемиот дел од државите во Европа имаат воспоставено универзално покритие со пакет од услуги кој вклучува: консултации со медицински лица, тестови и прегледи, како и болничка грижа. Во повеќето држави, овие пакети вклучуваат и стоматолошки услуги, како и преписани лекарства. Овој вид осигурување е комплементарно на здравственото осигурување кое го нуди државата. Во Европа, присутни се четири видови на доброволно здравствено осигурување, и тоа:

- комплементарно (дополнително) кое ги покрива трошоците на име учество со лични средства при користење на здравствените услуги од задолжителното здравствено осигурување – партиципација.
- суплементарно (додатно) кое покрива трошоци кои не се опфатени со основното здравствено покритие
- дупликат (паралелно) осигурување кое овозможува услуги надвор од јавната мрежа (поголем избор на установи);

- како и приватно примарно здравствено (надоместно) осигурување кое вклучува покритие за оние лица кои не се во својство на осигуреници и осигурени лица во системот на задолжителното здравствено осигурување.

Во Република Македонија е доброволно и долгорочно (минимум една година) и може да се договори како дополнително здравствено осигурување или приватно здравствено осигурување. Во Законот за доброволно здравствено осигурување се прецизирали условите, обемот и постапките.

Зелена карта - Европска полиса за осигурување на моторни возила кои влегуваат во друга земја различна од земјата во која се регистрирани, со која возилото е осигурено во потполност согласно законските прописи во земјата во која влегува. Зелената карта ја издава осигурувачот во земјата во која е регистрирано возилото и трае согласно наведената скаденца и тоа од истиот момент од кога ја напушта матичната држава и влегува на територија на друга држава. Системот на зелена карта настанал во почетокот на дваесеттите години во Скандинавските држави за потоа да се прошири на сите Европски држави со што се олеснило движењето на моторните возила. Услов за да една држава е во системот на зелена карта е да постои државна гаранција ефектувана преку национални бироа за осигурување чии членки имаат дозволна за издавање на зелена карта. Националните бироа членуваат во Европскиот совет на бироа каде се донесуваат прописи воедначени за сите членки.

Капитализација на осигурување - Тоа е постапка при осигурување на живот или рентно осигурување каде статусот на активно осигурување се менува во капитализиран/редуциран статус, како последица на престанок на плаќање на премија за осигурување(вообичаено по истек на барем 10% од договорениот период на осигурување. Во такъв случај сумата на осигурување се редуцира по однапред утврдена табела која осигуреникот треба да ја добие со полисата на осигурување, а важи се до истекот на периодот на траење на осигурувањето, настанување на осигурен случај и откуп на полисата.

Каренца - одреден период или даден рок на почеток на договореното траење на договорот за осигурување-за време на кое осигурувачот не е во обврска да исплати штета иако настапил осигурен случај.

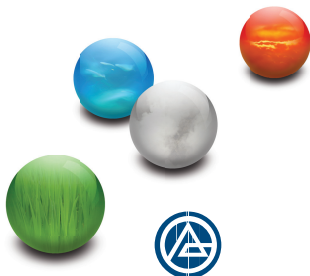
Каско осигурување - Осигурување на превозно средство од оштетување, уништување или исчезнување. Осигуреник е сопственикот на превозното средство. Промената на сопственоста предизвикува престанок на каско осигурувањето по каско полисата. Во зависност од обемот на покритие постои делумно или потполно каско осигурување.

Верувајте во идеи и бидете слободни
Создавајте и бидете горди
Дарувајте љубов и бидете сакани
Негувајте го духот и бидете силни

Ние во Алкалоид, веруваме, создаваме,
даруваме и ја негуваме силата која го
движи животот и креира совршена
хармонија наречена ЗДРАВЈЕ.

Здравјето пред сè

АЛКАЛОИД
СКОПЈЕ

www.alkaloid.com.mk

ЧЛЕНКИ НА НАЦИОНАЛНОТО БИРО ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

